

PRO LEGE

O colecție necesară oricărui jurist:

- reunește între copertele fiecărei culegeri informații esențiale și extinse din domeniul abordat, înlesnind astfel utilizatorului activitatea de cercetare, reducând semnificativ și eficient timpul dedicat acestuia;
- prezintă pachete de acte normative consolidate, atent selectate în vederea acoperirii domeniului vizat, îmbogățite cu note și referințe utile, structurate și evidențiate profesionist și menite a facilita înțelegerea voinței și a intențiilor legiuitorului (prin semnalarea și/sau prin prezentarea unor corelații ori a unor spețe relevante, în unele cazuri prin oferirea unor lămuriri punctuale etc.);
- este tipărită pe hârtie albă de calitate superioară, ideală pentru adnotările necesare în activitatea didactică și practică;
- beneficiază de grafică specială (în vederea unui plus de evidențiere a informațiilor-cheie);
- seria PREMIUM din cadrul colecției PRO LEGE include un vast material informativ suplimentar (după caz, jurisprudență europeană, mai multă jurisprudență națională și mai multe legi conexe integrale sau în extras, varii adnotări etc.);
- fiecare culegere în parte constituie, practic, un instrument juridic complex, indispensabil activității de zi cu zi în cadrul domeniului căruia îi este dedicată și pe care îl reprezintă, organizând unitar informațiile necesare unei bune cunoașteri a domeniului respectiv.

COORDONAREA GENERALĂ a Colecției PRO LEGE este asigurată de consilier juridic Oliviu Crăznic. Așteptăm sugestiile și propunerile dvs. pe adresa prolege@universuljuridic.ro

UNIVERSUL JURIDIC SRL

București, Bd. Iuliu Maniu, nr. 7, Corp C, parter, Sector 6
telefon: 021.314.93.15; 0733.674.222; fax: 021.314.93.16

Codul penal și legislație conexă

2019
Ediție PREMIUM

**Ediție îngrijită
de prof. univ. dr.
Dan Lupașcu**

Universul Juridic
București
-2019-

pedeps.	pedepsită(e)
potriv.	potrivit
prev.	prevedere(i)
prevăz.	prevăzut(ă,e)
priv.	privind, privitor (la), (cu) privire (la)
rectif.	rectificată
ref.	referitor (la)
reglem.	reglementare, reglementat(ă), reglementează
rep.	republicată
RIL	recurs în interesul legii
Sect.	Secțiunea
SP	Secția Penală
SU	Secțiile Unite
tz.	teza
ultim. modif.	ultimele modificări
V., v.	vezi, a se vedea

CODUL PENAL¹⁾ (LEGEA NR. 286/2009)

Tabla de materii

PARTEA GENERALĂ	(art. 1-187).....	10
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	(art. 1-14)	10
Capitolul I. Principii generale.....	(art. 1-2).....	10
Capitolul II. Aplicarea legii penale.....	(art. 3-14).....	12
Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp	(art. 3-7).....	12
Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu.....	(art. 8-14).....	18
Titlul II. Infracțiunea	(art. 15-52)	22
Capitolul I. Dispoziții generale.....	(art. 15-17).....	22
Capitolul II. Cauzele justificative	(art. 18-22).....	22
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate	(art. 23-31).....	23
Capitolul IV. Tentativa	(art. 32-34).....	25
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni.....	(art. 35-45).....	26
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	(art. 46-52).....	35
Titlul III. Pedepsele	(art. 53-106).....	37
Capitolul I. Categoriile pedepselor.....	(art. 53-55).....	37

¹⁾ M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009; în vigoare de la 1 feb. 2014, cu excepția disp. art. 446 alin. (2) și (3) care au intrat în vigoare la 4 zile de la publicare. Abreviere: NCP (N.r. Având în vedere răspândirea pe scară largă a abrevierii „NCP” pentru Noul Cod penal, precum și faptul că, prin utilizarea acesteia, se evită orice confuzie cu vechiul Cod penal, am decis păstrarea abrevierii respective în cadrul notelor).

Istoric:

- L. nr. 27/2012 pt. modif. și compl. CP al României și a L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012);
- L. nr. 63/2012 pt. modif. și compl. CP al României și a L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012);
- L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012; în vigoare de la 1 februarie 2014);
- D.C.C. nr. 265/2014 (M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014);
- D.C.C. nr. 508/2014 (M. Of. nr. 843 din 19 noiembrie 2014);
- L. nr. 159/2014 pt. abrog. art. 276 din L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014);
- D.C.C. nr. 732/2014 (M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015);
- D.C.C. nr. 11/2015 (M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015);
- O.U.G. nr. 18/2016 pt. modif. și compl. L. nr. 286/2009 priv. NCP, L. nr. 135/2010 priv. NCPP, precum și pt. compl. art. 31 alin. (1) L. nr. 304/2004 priv. organiz. judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016);
- D.C.C. nr. 405/2016 (M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016);
- L. nr. 151/2016 priv. ordinul european de protecție, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016);
- D.C.C. nr. 224/2017 (M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017);
- D.C.C. nr. 368/2017 (M. Of. nr. 566 din 17 iulie 2017);
- L. nr. 193/2017 pt. modif. NCP (M. Of. nr. 598 din 25 iulie 2017);
- D.C.C. nr. 518/2017 (M. Of. nr. 765 din 26 septembrie 2017);
- L. nr. 49/2018 priv. precursorii de explozivi, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018);
- D.C.C. nr. 297/2018 (M. Of. nr. 518 din 25 iunie 2018);
- D.C.C. nr. 601/2018 (M. Of. nr. 1057 din 13 decembrie 2018);
- D.C.C. nr. 651/2018 (M. Of. nr. 1083 din 20 decembrie 2018); art. 4.

Capitolul II. Pedepsele principale	(art. 56-64)	38
<i>Secțiunea 1. Detențiunea pe viață</i>	(art. 56-59)	38
<i>Secțiunea a 2-a. Închisoarea</i>	(art. 60)	38
<i>Secțiunea a 3-a. Amendă</i>	(art. 61-64)	38
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare	(art. 65-70)	40
<i>Secțiunea 1. Pedepsa accesorie</i>	(art. 65)	40
<i>Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare</i>	(art. 66-70)	41
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor	(art. 71-73)	44
Capitolul V. Individualizarea pedepselor	(art. 74-106)	45
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	(art. 74)	45
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante</i>	(art. 75-79)	47
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei</i>	(art. 80-82)	49
<i>Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei</i>	(art. 83-90)	52
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere</i>	(art. 91-98)	55
<i>Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată</i>	(art. 99-106)	59
Titlul IV. Măsurile de siguranță	(art. 107-112 ¹)	63
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 107-108)	63
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță	(art. 109-112 ¹)	63
Titlul V. Minoritatea	(art. 113-134)	67
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului	(art. 113-116)	67
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate	(art. 117-123)	68
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate	(art. 124-127)	70
Capitolul IV. Dispoziții comune	(art. 128-134)	72
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	(art. 135-151)	75
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 135-137)	75
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice	(art. 138-145)	76
Capitolul III. Dispoziții comune	(art. 146-151)	78
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	(art. 152-159)	79
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	(art. 160-164)	83
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	(art. 165-171)	85
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală	(art. 172-187)	87
PARTEA SPECIALĂ	(art. 188-446)	90
Titlul I. Infracțiuni contra persoanei	(art. 188-227)	90
Capitolul I. Infracțiuni contra vieții	(art. 188-192)	90
Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății	(art. 193-198)	94
Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie	(art. 199-200)	96
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului	(art. 201-202)	97
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie	(art. 203-204)	98
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei	(art. 205-208)	98

Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile	(art. 209-217)	100
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale	(art. 218-223)	103
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	(art. 224-227)	106
Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului	(art. 228-256)	109
Capitolul I. Furtul	(art. 228-232)	109
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria	(art. 233-237)	110
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii	(art. 238-248)	111
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice	(art. 249-252)	115
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie	(art. 253-256)	116
Capitolul VI. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave	(art. 256 ¹)	117
Titlul III. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat	(art. 257-265)	118
Capitolul I. Infracțiuni contra autorității	(art. 257-261)	118
Capitolul II. Infracțiuni privind frontiera de stat	(art. 262-265)	119
Titlul IV. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției	(art. 266-288)	120
Titlul V. Infracțiuni de corupție și de serviciu	(art. 289-309)	133
Capitolul I. Infracțiuni de corupție	(art. 289-294)	133
Capitolul II. Infracțiuni de serviciu	(art. 295-309)	136
Titlul VI. Infracțiuni de fals	(art. 310-328)	145
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori	(art. 310-316)	145
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare	(art. 317-319)	146
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri	(art. 320-328)	146
Titlul VII. Infracțiuni contra siguranței publice	(art. 329-366)	150
Capitolul I. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate	(art. 329-333)	150
Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice	(art. 334-341)	151
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive	(art. 342-347)	156
Capitolul IV. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege	(art. 348-351)	159
Capitolul V. Infracțiuni contra sănătății publice	(art. 352-359)	164
Capitolul VI. Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice	(art. 360-366)	165
Titlul VIII. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	(art. 367-384)	167
Capitolul I. Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice	(art. 367-375)	167
Capitolul II. Infracțiuni contra familiei	(art. 376-380)	170
Capitolul III. Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate	(art. 381-384)	173
Titlul IX. Infracțiuni electorale	(art. 385-393)	175

Titlul X. Infracțiuni contra securității naționale	(art. 394-412)	177
Titlul XI. Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	(art. 413-437)	181
Capitolul I. Infracțiuni săvârșite de militari	(art. 413-431)	181
Capitolul II. Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili	(art. 432-437)	184
Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război	(art. 438-445)	185
Capitolul I. Infracțiuni de genocid și contra umanității	(art. 438-439)	185
Capitolul II. Infracțiuni de război	(art. 440-445)	186
Titlul XIII. Dispoziții finale	(art. 446)	189

PARTEA GENERALĂ

• **LPA. Art. 236.** Dispozițiile părții generale a NCP, precum și dispozițiile generale ale prezentei legi se aplică și faptelor sancționate penal prin legi speciale, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

Titlul I Legea penală și limitele ei de aplicare

Capitolul I Principii generale

Art. 1. Legalitatea incriminării. (1) Legea penală prevede faptele care constituie infracțiuni.

(2) Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită.

• **VECHIUL CP (L. nr. 15/1968): art. 2, 11.**

• **CEDO. Art. 7. Nicio pedeapsă fără lege.** 1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii. 2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

CLEDO-77.193/01 și 77.196/01 (hot. Dragotoniș și Militaru-Pidhorni c. România): „20. Reclamanții se plâng de faptul că au fost condamnați pentru fapte care, în momentul comiterii lor, nu constituiau o infracțiune conform dreptului național sau internațional, așa cum prevede art. 7§1 CEDO: (...) a) Principiile care se desprind din jurisprudența Curții. 33. Curtea reamintește că art. 7§1 CEDO consacră, la modul general, principiul legalității delictelor și a pedepselor (nullum crimen, nulla poena sine lege) și interzice, în mod special, aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când ea se face în dezavantajul acuzatului (...). Dacă interzice în mod special extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor existente asupra faptelor care, până atunci, nu constituiau infracțiuni, el prevede, pe de altă parte, neaplicarea legii penale în mod extensiv în dezavantajul acuzatului, de exemplu prin analogie. Rezultă că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și sancțiunile care le pedepsesc (...). 34. Noțiunea «drept» («law») folosită la art. 7 corespunde noțiunii «lege» ce apare în alte articole din Convenție; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială și implică condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității (...). 35. Ea reamintește că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului de care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (...). Previzibilitatea legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta

dintr-o anumită faptă (...). La fel se întâmplă și cu profesioniștii, obișnuiți să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea funcției lor. Astfel, ne putem aștepta din partea lor să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (...). 36. Curtea a constatat deja că, tocmai în considerarea principiului generalității legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea la unele categorii mai degrabă generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi se folosesc prin forța lucrurilor de formule mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și pentru a se putea adapta schimbărilor de situație. Interpretarea și aplicarea acestor texte depind de practică (...). 37. Funcția de decizie încredințată instanțelor servește tocmai înlăturării îndoielilor ce ar putea rămâne în ceea ce privește interpretarea normelor, ținându-se cont de evoluția practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și rezonabil de previzibil (...). 38. Prin urmare, Curtea trebuie să cerceteze dacă, în speță, textul prevederii legale, citită eventual în lumina jurisprudenței interpretative de care este însoțită, respecta această condiție la data faptelor (...). b) Aplicarea principiilor generale în speță. 39. În ceea ce privește interdicția de aplicare retroactivă a legii penale, Curtea observă că, în Dec. sa din 27 iunie 2000, CSJ a avut grijă să precizeze în mod expres că a aplicat legea în vigoare la data faptelor. Prin urmare, nu i se poate reproșa că ar fi procedat la aplicarea retroactivă a legii penale. Rămâne de analizat dacă interpretarea pe care a făcut-o intră în sfera analogiei. 40. În opinia Curții, chestiunea de față trimite la principiile generale de drept, dar în special la cele ale dreptului penal. Ca urmare firească a principiului legalității condamnărilor, prevederile de drept penal sunt supuse principiului interpretării stricte. 41. Curtea este conștientă că corupția constituie o amenințare pentru supremația dreptului, pentru democrație și drepturile omului, că erodează principiul bunei administrări, al echității și al justiției sociale, denaturează concurența, frânează dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și a fundamentelor morale ale societății. Avându-se în vedere aceste aspecte, principiile garantate de art. 7 se aplică, la fel ca oricărei alte proceduri penale, și procedurilor penale referitoare la infracțiunile de corupție. 42. Curtea constată că, în speță, Guvernul nu a fost în măsură să prezinte hotărâri ale instanțelor interne, fie de la CSJ, fie de la instanțele de fond, care să stabilească faptul că, înainte de decizia dată în prezenta cauză, s-a statuat explicit că faptele de luare de mită ale angajaților societăților comerciale cu capital privat constituiau infracțiuni (...). 43. Din interdicția de aplicare extensivă a legii penale rezultă că, în lipsa cel puțin a unei interpretări jurisprudențiale accesibile și rezonabil previzibile, cerințele art. 7 nu pot fi considerate ca respectate în privința unui acuzat. Or, lipsa de jurisprudență prealabilă în ceea ce privește asimilarea faptelor de luare de mită ale angajaților unei bănci cu cele ale «funcționarilor» și ale «altor salariați» ai organizațiilor prevăzute la art. 145 CP [art. 176 NCP] rezultă, în speță, din faptul că Guvernul nu a furnizat precedente în acest sens. Faptul că doctrina interpretează în mod liber un text de lege nu se poate substitui existenței unei jurisprudențe. A judeca altfel ar însemna să nu respectăm obiectul și scopul acestei prevederi, care urmărește ca nimeni să nu fie condamnat în mod arbitrar. Pe de altă parte, Curtea observă că Guvernul nu a oferit niciun exemplu de interpretare din doctrină care să consacre răspunderea penală a angajaților băncilor pentru fapte de luare de mită. 44. În consecință, chiar în calitate de profesioniști ce puteau să apeleze la sfaturile juriștilor, era dificil, dacă nu chiar imposibil pentru reclamanți, să prevadă revirimentul jurisprudenței CSJ și, așadar, să știe că în momentul în care le-au comis faptele lor puteau duce la o sancțiune penală (...). 45. În plus și mai cu seamă, Curtea observă că instanța de apel a procedat în mod expres la o aplicare extensivă a legii penale (...). Instanța de recurs nu a înțeles să cazeze această parte a deciziei. Ea doar a constatat că reclamanții întruneau condițiile necesare pentru a fi recunoscuți drept autori ai infracțiunii, confirmând astfel interpretarea instanței de apel. 46. Pe de altă parte, Curtea observă că înainte de adoptarea L. nr. 65/1992, textele relevante din CP nu prezentau băncile ca făcând parte dintre organizațiile prevăzute la art. 145 CP [art. 176 NCP]. Adoptarea acestei legi a constituit tocmai răspunsul legiuitorului la schimbarea de regim politic și economic al statului pârât, așa cum a fost de altfel confirmat de Curtea Constituțională în Dec. sa din 15 iulie 1996, atunci când a analizat constituționalitatea acestei noi legi. 47. În definitiv și ținând cont în special de titlul însuși al art. 145 CP [art. 176 NCP] (care definește noțiunea «obștesc») și de faptul că la intrarea în vigoare a CP, și anume la 1 ian. 1969, nu existau decât organizații de stat sau obștești, Curtea este de părere că, în conformitate cu CP în vigoare la data faptelor, nu puteau fi încadrate la fapte de corupție decât acțiunile persoanelor care exercitau funcții într-o organizație publică și nu într-o societate comercială privată. 48. În aceste condiții, Curtea apreciază că, în speță, a avut loc încălcarea art. 7§1 CEDO* (M. Of. nr. 420 din 23 iunie 2010).

CLEDO-1.051/06 (hot. Mihai Toma c. România): „20. (...) respectivul concept de «pedeapsă» din art. 7 CEDO este (...) un concept autonom din convenție. Punctul de plecare în orice evaluare a existenței unei pedepse este dacă măsura în cauză este impusă în urma condamnării pentru o «infracțiune». Alți factori care ar putea fi luați în calcul ca relevanți în această privință sunt natura și scopul măsurii în cauză; încadrarea sa în temeiul legislației naționale; procedurile implicate în elaborarea și implementarea măsurii; severitatea ei» (M. Of. nr. 839 din 13 decembrie 2012).

CLEDO-10.865/09, 45.886/07 și 32.431/08 (hot. Mocanu ș.a. c. România): „Prescripția penală împiedică urmărirea penală și condamnarea inculpaților, precum și executarea pedepselor impuse persoanelor condamnate printr-o hotărâre definitivă. Aceasta nu constituie doar un mijloc de apărare procedurală, așa cum s-ar putea crede

la prima vedere. Aceasta se juxtapune, cu o forță egală, condițiilor de existență a infracțiunii penale. De aceea, aceasta are natura materială a elementelor constitutive ale infracțiunii și conduce, în mod logic, la deplina aplicabilitate a art. 7 CEDO, în special în ceea ce privește principiul interpretării stricte a regimului prescripției, al interdicției de aplicare retroactivă a normelor privind prescripția defavorabilă inculpatului și al obligației de aplicare retroactivă a normelor privind prescripția care îi sunt favorabile acestuia. Cu alte cuvinte, din perspectiva Convenției, prescripția are o dublă natură, fiind în același timp atât procedurală, cât și materială” (M. Of. nr. 944 din 23 decembrie 2014).

CTEDO-77.049/12 (dec. Murat Koncavar c. România): „Invocând art. 7 CEDO, reclamantul se plânge că a fost condamnat pentru o infracțiune interzisă de o dispoziție legislativă lipsită de previzibilitate și ale cărei elemente constitutive nu au fost întrunite în cazul său. (...) Curtea a primit declarațiile de acceptare a unei soluționări pe cale amiabilă, semnate de părți. Prin aceste declarații, Guvernul a recunoscut încălcarea art. 7 CEDO în cazul reclamantului, s-a angajat să îi plătească reclamantului suma de 4.500 (patru mii cinci sute) euro și reclamantul a renunțat la orice altă pretenție împotriva României în legătură cu faptele aflate la originea cererii sale. Această sumă, care va acoperi orice prejudiciu material și moral, precum și cheltuielile de judecată, va fi convertită în moneda statului pârât la cursul de schimb aplicabil la data plății și va fi scutită de orice fel de taxe eventual aplicabile. Aceasta va fi plătită în termen de trei luni de la data notificării deciziei Curții. În caz de neplată în termenul stabilit, Guvernul se obligă să plătească, de la expirarea termenului menționat și până la momentul plății efective a sumei respective, o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale. Această plată va reprezenta soluționarea definitivă a cauzei. ÎN DREPT Curtea la act de soluționarea pe cale amiabilă la care au ajuns părțile. Aceasta consideră că soluționarea este inspirată din respectarea drepturilor omului, astfel cum sunt recunoscute prin Convenție și protocoalele sale și nu constată, de altfel, niciun motiv care să justifice continuarea examinării cererii. În consecință, este oportună scoaterea cauzei de pe rol” (M. Of. nr. 458 din 21 iunie 2016).

• **CDFUE (CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE). Art. 49. Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor.** (1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau dreptului internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul în care, ulterior săvârșirii infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă. (2) Prezentul articol nu aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane care s-a făcut vinovată de o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor. (3) Pedepsele nu trebuie să fie disproporționate față de infracțiune.

Art. 2. Legalitatea sancțiunilor de drept penal. (1) Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(2) Nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau o măsură de siguranță dacă aceasta nu era prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită.

(3) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia.

• **VECHIUL CP: art. 2, 11.**

• **CEDO și CDFUE. V. art. 7 CEDO și art. 49 CDFUE** (supra, art. 1 NCP).

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 23. Libertatea individuală.** (12) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

Capitolul II Aplicarea legii penale

Secțiunea 1 Aplicarea legii penale în timp

• **ADNOTARE.** În practica unor parchete, în cazul faptelor comise anterior intrării în vigoare a NCP, se observă o tendință de a efectua urmărirea penală prin raportare la prevederile actualei reglementări în ceea ce privește încadrarea juridică a faptei. Considerăm că această manieră de

instrumentare a cauzelor pleacă de la o înțelegere greșită a semnificației unor principii care guvernează aplicarea legii, în contextul succesiunii de legi penale și, respectiv, procesul penal (v. D. LUPAȘCU, M. MAREȘ, Temeiul acțiunii penale. Încadrarea juridică la debutul procesului penal în cazul succesiunii de legi. Drept substanțial vs. drept procesual – www.juridice.ro).

Art. 3. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare.

• **VECHIUL CP: art. 10.**

• **LPA. Art. 5. (1)** Atunci când o normă penală face trimitere la o altă normă determinată, de la care împrumută unul sau mai multe elemente, modificarea normei completatoare atrage și modificarea normei incomplete. (2) În cazul abrogării normei completatoare, norma incompletă va păstra elementele preluate de la aceasta, inclusiv limitele de pedeapsă, în forma existentă la data abrogării, afară de cazul în care legea dispune altfel. **Art. 7.** Ori de câte ori o normă în vigoare face trimitere la una sau mai multe infracțiuni prevăzute de CP 1969 sau de o lege specială modificată prin dispozițiile prezentei legi, trimiterea se consideră făcută la infracțiunea sau infracțiunile prevăzute de legea nouă, având aceleași elemente constitutive **[Art. 2.** În cuprinsul prezentei legi, prin CP 1969 se înțelege L. nr. 15/1968 priv. CP, rep. în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modif. și compl. ult.].

• **CEDO. V. art. 7 CEDO** (supra, art. 1 NCP).

CEDO-1.051/06 (hot. Mihai Toma c. România): „31. (...) impunând automat această pedeapsă, la 10 ani după ce s-au petrecut faptele, printr-o nouă lege care nu avea elementul de previzibilitate, autoritățile (poliția și instanțele) au înrăutățit situația reclamantului și astfel au încălcat principiul aplicării neretroactive a legislației penale în detrimentul acuzatului. Prin urmare, a fost încălcat art. 7 CEDO” (M. Of. nr. 839 din 13 decembrie 2012).

• **JURISPRUDENȚĂ. V. Dec. ICCJ (SC I) nr. 273/2016** (infra, art. 153) și **Dec. ICCJ (SP) nr. 71/RC/2016** (infra, art. 35).

Art. 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare. Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

• **VECHIUL CP: art. 12 alin. (1).**

• **LPA. Art. 3. (1)** Dispozițiile art. 4 NCP privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii. (2) Dispozițiile art. 4 NCP nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 651/2018:** „(...) soluția legislativă cuprinsă în art. 4 NCP, care nu asimilează efectele unei d.c.c. prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare, este neconstituțională”.

• **HP. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 6/2015** (M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015): „(...) în interpretarea dispozițiilor art. 4 NCP, succesiunea de acte normative cu privire la prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (OMMP nr. 3283/2012; art. 202 pct. 8 L. nr. 187/2012; OMAPP nr. 76/2014 și OMAPP nr. 118/2014) nu a avut ca efect imposibilitatea stabilirii acestui preț și, pe cale de consecință, nu a condus la dezincriminarea în concreto a infracțiunilor de tăiere fără drept de arbori din fondul forestier național, prev. de art. 108 [în prezent, art. 107] L. nr. 46/2008 și de furt de arbori din fondul forestier național, prevăzută de art. 110 [în prezent, art. 109] L. nr. 46/2008”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 30/2015 (M. Of. nr. 14 din 8 ianuarie 2016): „(...) în situația unei infracțiuni de înșelăciune comise sub imperiul CP 1969, care a produs un prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei, modificarea noțiunii de «consecințe deosebit de grave» în NCP nu produce efectele prevăzute de art. 4 NCP și nici pe cele prevăzute de art. 3 alin. (1) L. nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a NCP și nu conduce la dezincriminarea infracțiunii de înșelăciune”.

V. și **Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 9/2016** (infra, art. 371).

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SP) nr. 164/RC/2015** (www.scj.ro): „(...) reglementând o situație derogatorie de la principiul activității legii penale, art. 4 NCP stabilește că legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăz. de legea nouă, în acest caz executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetând prin intrarea în vigoare a legii noi. De asemenea, potrivit art. 3 alin. (1) L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP, prev. art. 4 NCP priv. legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție cerute de legea nouă pentru existența infracțiunii. Se observă, așadar, că ipoteza la care se referă aceste disp. legale vizează situația când legea nouă preia, în liniile sale generice (în esența sau natura sa), ideea de bază pe care se edificase și în legea anterioară o normă de incriminare, însă modifică forma sub care se prezintă aceasta, la nivelul unor elemente constitutive, iar, în concret, fapta ce formează obiectul acuzației penale sau pentru care s-a pronunțat deja o soluție de condamnare nu mai întrunește unul sau mai multe din aceste elemente ale noului conținut constitutiv. Prin urmare, potrivit art. 4 NCP, aplicarea legii penale de dezincriminare se face prin aprecierea ei în concreto, în sensul că putem vorbi de o dezincriminare și atunci când, în raport de legea nouă, fapta concretă săvârșită de inculpat nu mai atrage răspunderea penală. Așadar, disp. legale priv. la dezincriminare sunt incidente în două situații: atunci când legea nouă nu mai prevede incriminarea din legea veche, fapta incriminată nemaiegăsindu-se sub nicio formă în vreo incriminare din legislația penală în vigoare, sau când, prin prev. legii noi, se restrânge sfera de incidență a unui anumit text, astfel încât fapta concretă comisă nu mai întrunește condițiile impuse de acesta”.

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

• **VECHIUL CP: art. 13.**

V. și Dec. ICCJ (SU) nr. 8/2008 (M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008).

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 265/2014:** „(...) disp. art. 5 NCP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”.

• **LPA. Art. 10.** Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă. **Art. 12. (1)** În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă. **Art. 16. (1)** Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza CP 1969 se menține și după intrarea în vigoare a NCP, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare. (2) Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 5 NCP, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere. **Art. 17.** În aplicarea dispozițiilor referitoare la legea penală mai favorabilă intervenită în cursul procesului, o pedeapsă cu suspendarea executării, aplicabilă potrivit CP 1969, este considerată mai favorabilă decât o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de NCP.

• **HP. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 5/2014** (M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014): „În aplicarea art. 5 NCP, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile. (...) nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 10/2014 (M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014): „(...) în aplicarea art. 5 NCP, circumstanțele atenuante se apreciază global în raport de incriminare și sancțiune. În situația intrării în vigoare a unei noi legi, ce aduce modificări atât cu privire la pedepse, cât și cu privire la circumstanțele atenuante, circumstanțele ca parte din instituția sancțiunii unei infracțiuni nu pot fi privite și analizate distinct față de instituția pedepsei. Înlăturarea circumstanțelor atenuante nu aduce atingere principiului neagrării situației în propria cale de atac prevăzută în art. 418 NCPP, atunci când, în concret, pentru aceeași faptă se stabilește o sancțiune mai puțin severă”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 21/2014 (M. Of. nr. 829 din 13 noiembrie 2014): „(...) dispozițiile art. 5 alin. (1) NCP trebuie interpretate, inclusiv în materia prescripției răspunderii penale, în sensul că legea penală mai favorabilă este aplicabilă în cazul infracțiunilor săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014 care nu au fost încă judecate definitiv, în conformitate cu D.C.C. nr. 265/2014”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2015 (M. Of. nr. 410 din 10 iunie 2015): „(...) în aplicarea dispozițiilor art. 5 NCP, conform D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit CP anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă, cu suspendarea condiționată a executării, care, conform art. 41 alin. (1) NCP, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) L. nr. 187/2012 raportat la art. 83 alin. (1) CP anterior”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 29/2015 (M. Of. nr. 29 din 15 ianuarie 2016): „(...) în procedura de modificare a pedepsei prevăzută de art. 585 alin. (1) lit. a) NCPP, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul CP anterior pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul NCP pentru o infracțiune săvârșită sub CP anterior se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului conform art. 5 NCP”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 7/2016 (M. Of. nr. 251 din 5 aprilie 2016): „(...) în aplicarea dispozițiilor art. 5 NCP, în cazul pluralității de infracțiuni constând în săvârșirea unor infracțiuni anterior datei de 1 feb. 2014, respectiv a unor infracțiuni comise după intrarea în vigoare a NCP, pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 feb. 2014 se va aplica legea penală mai favorabilă – identificată ca fiind legea veche sau legea nouă –, iar pentru infracțiunile săvârșite sub imperiul legii penale noi, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni se va aplica legea nouă, conform art. 3 NCP și art. 10 L. nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a NCP”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 11/2016 (M. Of. nr. 468 din 23 iunie 2016): „(...) în aplicarea dispozițiilor art. 5 NCP, conform D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit CP anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei potrivit art. 86¹ CP anterior și o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează conform art. 96 alin. (4) și (5) NCP”.

• **CONSTITUTIA ROMÂNIEI. Art. 15. Universalitatea.** (2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (Complet DCD/P – sesizare respinsă) nr. 19/2014** (M. Of. nr. 769 din 23 octombrie 2014): „(...) determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea uneia dintre legile succesive în mod global, aceasta urmând a se aplica întregului litigiu. Această regulă generală se aplică tuturor situațiilor particulare deduse judecății, deci, implicit, speței pendinte, indiferent dacă este vorba de o infracțiune unică sau un concurs de infracțiuni sau dacă pentru infracțiunile ce compun concursul este aplicabilă sau nu o cauză care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P – sesizare respinsă) nr. 15/2016 (M. Of. nr. 550 din 21 iulie 2016): „(...) legea penală mai favorabilă într-o cauză trebuie determinată după analiza tuturor instituțiilor de drept penal incidente, plecând de la condițiile de incriminare, continuând cu tragerea la răspundere penală și sfârșind cu cele privind stabilirea pedepsei. Așadar, stabilirea legii penale mai

favorabile trebuie să țină cont atât de limitele de pedeapsă pentru infracțiunea sau infracțiunile deduse judecății, cât și de regimul sancționator al concursului de infracțiuni, chiar în condițiile în care concursul nu este determinat de fapte penale ce sunt deduse judecății în aceeași cauză. În consecință, chiar dacă pentru una din infracțiunile ce face obiectul concursului s-a stabilit o lege penală mai favorabilă și s-a aplicat o pedeapsă printr-o hotărâre anterioară rămasă definitivă, aceasta nu are relevanță pentru stabilirea globală a legii penale mai favorabile în prezenta cauză. Analiza legii penale mai favorabile trebuie realizată în cauza dedusă judecății, ca atare, ea trebuie să vizeze instituțiile incidente în respectiva cauză (stabilirea unei pedepse pentru infracțiunea dedusă judecății și regimul sancționator al concursului de infracțiuni), altfel s-ar încălca disp. D.C.C. nr. 265/2014 (...), care impun o analiză globală a legii penale mai favorabile, fără combinarea prevederilor din legi penale succesive. Aceasta însă nu înseamnă, așa cum au concluzionat unele instanțe, că, în mod automat, concursului de infracțiuni din speță trebuie să îi fie aplicat tratamentul sancționator prevăzut de NCP pentru că încadrarea juridică a infracțiunii deduse judecății a fost făcută în baza acestui cod. Instanța investită cu soluționarea apelului inculpatului trebuie să facă o analiză a întregii cauze deduse judecății (în care trebuie să aibă în vedere și obligativitatea aplicării disp. priv. concursul de infracțiuni), și nu să stabilească mai întâi legea penală mai favorabilă pentru infracțiunea din speță, iar apoi să încerce să detecteze textul de lege aplicabil concursului de infracțiuni.

Dec. ICCJ (SP) nr. 64/A/2015 (www.scj.ro): „Potriv. art. 15 alin. (2) Constituția României, legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile. Ca atare, dacă regula este neretroactivitatea legii penale, excepția o constituie retroactivitatea legii penale mai favorabile, în sensul textului constituțional. Expresie a principiului constituțional este disp. art. 5 alin. (1) NCP, potrivit căreia, în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă. Pentru a deveni aplicabile disp. mai favorabile din legile succesive, în afara condiției de existență a unei situații tranzitorii, (...) mai este necesar ca fapta ce face obiectul acuzației să fie infracțiune atât potrivit legii sub imperiul căreia a fost comisă, cât și cf. legii în vigoare la data judecării cauzei, iar dintre legile penale succesive una să fie mai favorabilă”.

V. și:

– **Dec. ICCJ (SP) nr. 6/A/2016** (infra, la cap. „Infracțiuni de serviciu”, înaintea art. 295);

– **Dec. ICCJ (Complet DCD/P – sesizare respinsă) nr. 4/2016** (infra, art. 289).

Art. 6. Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei.

(1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește maximumul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maximum.

(2) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detențiune pe viață și până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeași faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuiește cu maximumul închisorii prevăzut pentru acea infracțiune.

(3) Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuiește cu amenda, fără a se putea depăși maximumul special prevăzut în legea nouă. Ținându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

(4) Măsurile educative neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta, dacă este mai favorabilă.

(5) Când legea nouă este mai favorabilă în condițiile alin. (1)-(4), pedepsele complementare și măsurile de siguranță neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta.

(6) Dacă legea nouă este mai favorabilă numai sub aspectul pedepselor complementare sau măsurilor de siguranță, acestea se execută în conținutul și limitele prevăzute de legea nouă.

(7) Când o dispoziție din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ține seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit dispozițiilor alin. (1)-(6).

• VECHIUL CP: art. 14-15.

V. și Dec. ICCJ (SU) nr. VIII/2007 (M. Of. nr. 733 din 30 octombrie 2007).

• **LPA. Art. 4.** Pedeapsa aplicată pentru o infracțiune printr-o hotărâre ce a rămas definitivă sub imperiul Codului penal din 1969, care nu depășește maximumul special prevăzut de Codul penal, nu poate fi redusă în urma intrării în vigoare a acestei legi. **Art. 8.** Dispozițiile art. 4 se aplică în mod corespunzător și pedepselor aplicate prin hotărâri care au rămas definitive anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pentru fapte incriminate de actele normative prevăzute în titlul II. (...).

• **HP. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 1/2014** (M. Of. nr. 349 din 13 mai 2014): „În aplicarea legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei înainte de intrarea în vigoare a NCP, pentru ipoteza unui concurs de infracțiuni, într-o primă etapă se verifică incidența dispozițiilor art. 6 NCP, cu privire la pedepsele individuale. În a doua etapă, se verifică dacă pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximumul la care se poate ajunge în baza legii noi, conform art. 39 NCP. În cazul în care pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximumul la care se poate ajunge în baza art. 39 NCP, pedeapsa rezultantă va fi redusă la acest maxim. În caz contrar, pedeapsa rezultantă va rămâne astfel cum a fost stabilită potrivit legii vechi”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 6/2014 (M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014): „În aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei potrivit art. 6 alin. (1) NCP, în cazul tentativei, limita maximă a pedepsei ce trebuie avută în vedere este maximumul prevăzut de lege pentru forma tentată (maximumul special al pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea consumată, redus sau înlocuit conform dispozițiilor privind tratamentul sancționator al tentativei)”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 7/2014 (M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014): „În aplicarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 6 NCP, în cazul infracțiunilor continuate, prin sintagma «maximum special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită» se înțelege maximumul special prevăzut de lege pentru infracțiune, fără luarea în considerare a cauzei de majorare a pedepsei prevăzută pentru infracțiunea continuată”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 8/2014 (M. Of. nr. 473 din 27 iunie 2014): „În aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei potrivit art. 6 alin. (1) NCP, (...) la maximumul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită nu se vor lua în considerare circumstanțele atenuante sau agravante reținute condamnatului și care apar valorificate în pedeapsa concretă, atunci când se compară pedeapsa aplicată cu maximumul special prevăzut de legea nouă”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2014 (M. Of. nr. 505 din 8 iulie 2014): „Dispozițiile art. 6 alin. (1) NCP, privitoare la legea mai favorabilă după judecarea definitivă a cauzei, sunt aplicabile și cu privire la hotărârile de condamnare pronunțate de un alt stat față de cetățenii români, dacă aceasta a fost recunoscută în procedura reglementată de L. nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 14/2014 (M. Of. nr. 525 din 15 iulie 2014): „(...) în aplicarea legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei, potrivit art. 6 alin. (1) NCP, atunci când se compară pedeapsa aplicată cu maximumul special prevăzut de legea nouă, nu se va lua în considerare cauza specială de reducere a pedepsei prevăzută de art. 320¹ alin. (7) CPP anterior, reținută condamnatului și valorificată în pedeapsa concretă”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 15/2014 (M. Of. nr. 546 din 23 iulie 2014): „(...) în interpretarea dispozițiilor art. 6 alin. (1) NCP, pentru ipoteza unei infracțiuni comise în stare de recidivă postexecutorie judecată definitiv înainte de intrarea în vigoare a NCP, pedeapsa aplicată prin hotărârile de condamnare se va compara cu maximumul special prevăzut în legea nouă pentru infracțiunea săvârșită prin luarea în considerare a dispozițiilor art. 43 alin. (5) NCP”.

V. și **Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 18/2014** (infra, art. 125).

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 3/2015 (M. Of. nr. 380 din 2 iunie 2015): „(...) în aplicarea dispozițiilor art. 6 NCP, stabilirea pedepsei în baza legii noi, în cazul pluralității de infracțiuni care, potrivit CP din 1969, presupunea reținerea stării de recidivă postcondamnatorie cu revocarea suspendării condiționate, iar, potrivit NCP, condițiile recidivei postcondamnatorii cu privire la primul termen nu mai sunt întrunite, se determină conform art. 44 raportat la art. 39 NCP, referitoare la pluralitatea intermediară”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 12/2015 (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2015): „În interpretarea dispozițiilor art. 6 alin. (1) NCP, în cazul pedepselor definitive pentru infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave potrivit CP anterior, determinarea maximului special prevăzut de legea nouă se realizează, chiar dacă valoarea prejudiciului este inferioară pragului valoric prevăzut de art. 183 NCP, prin raportare la varianta agravată a infracțiunilor limitativ enumerate în art. 309 NCP”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2016 (M. Of. nr. 457 din 21 iunie 2016): „(...) în aplicarea dispozițiilor art. 6 NCP, în cazul unei infracțiuni în formă continuată care, potrivit legii penale noi, nu mai îndeplinește condițiile de existență ale infracțiunii continuate, ci condițiile concursului de infracțiuni, instanța se raportează la maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, iar nu la pedeapsa maximă ce ar rezulta prin aplicarea dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni conform legii penale noi”.

Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2017 (M. Of. nr. 464 din 21 iunie 2017): „(...) dispozițiile art. 6 NCP sunt incidente în ipoteza în care legea penală mai favorabilă a intervenit după liberarea condiționată a persoanei condamnate, iar ulterior s-a dispus executarea restului de pedeapsă, printr-o nouă hotărâre definitivă de condamnare, prin care instanța nu s-a pronunțat cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei”.

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 15 alin. (2)** (supra, art. 5 NCP).

Art. 7. Aplicarea legii penale temporare. (1) Legea penală temporară se aplică infracțiunii săvârșite în timpul când era în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acel interval de timp.

(2) Legea penală temporară este legea penală care prevede data ieșirii ei din vigoare sau a cărei aplicare este limitată prin natura temporară a situației care a impus adoptarea sa.

• **VECHIUL CP: art. 16.**

Secțiunea a 2-a Aplicarea legii penale în spațiu

Art. 8. Teritorialitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite pe teritoriul României.

(2) Prin teritoriul României se înțelege întinderea de pământ, marea teritorială și apele cu solul, subsolul și spațiul aerian, cuprinse între frontierele de stat.

(3) Prin infracțiune săvârșită pe teritoriul României se înțelege orice infracțiune comisă pe teritoriul arătat în alin. (2) sau pe o navă sub pavilion românesc ori pe o aeronavă înmatriculată în România.

(4) Infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul României și atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sub pavilion românesc sau pe o aeronavă înmatriculată în România s-a efectuat un act de executare, de instigare sau de complicitate ori s-a produs, chiar în parte, rezultatul infracțiunii.

• **VECHIUL CP: art. 3, 142-143.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 3. Teritoriul.** (2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică [L. nr. 17/1990 priv. regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României, rep. - M. Of. nr. 252 din 8 aprilie 2014; O.U.G. nr. 105/2001 priv. frontiera de stat a României - M. Of. nr. 352 din 30 iunie 2001, cu modif. ult.], cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.

Art. 9. Personalitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă pedeapsa prevăzută de legea română este detențiunea pe viață ori închisoarea mai mare de 10 ani.

(2) În celelalte cazuri, legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită ori dacă a fost comisă într-un loc care nu este supus jurisdicției niciunei stat.

(3) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face cu autorizarea prealabilă a procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei rază teritorială se află parchetul mai întâi sesizat sau, după caz, a procurorului general al parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Termenul în care procurorul poate emite autorizarea este de până la 30 de zile de la data solicitării autorizării și poate fi prelungit, în condițiile legii, fără ca durata totală să depășească 180 de zile.

• **VECHIUL CP: art. 4.**

Art. 10. Realitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie, contra statului român, contra unui cetățean român ori a unei persoane juridice române.

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face cu autorizarea prealabilă a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și numai dacă fapta nu face obiectul unei proceduri judiciare în statul pe teritoriul căruia s-a comis.

• **VECHIUL CP: art. 5.**

Art. 11. Universalitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică și altor infracțiuni decât celor prevăzute în art. 10, săvârșite în afara teritoriului țării de un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie, care se află de bunăvoie pe teritoriul României, în următoarele cazuri:

- a) s-a săvârșit o infracțiune pe care statul român și-a asumat obligația să o reprime în temeiul unui tratat internațional, indiferent dacă este prevăzută sau nu de legea penală a statului pe al cărui teritoriu a fost comisă;
- b) s-a cerut extrădarea sau predarea infracțorului și aceasta a fost refuzată.

(2) Dispozițiile alin. (1) lit. b) nu se aplică atunci când, potrivit legii statului în care s-a săvârșit infracțiunea, există o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată ca executată.

(3) Când pedeapsa nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, se procedează potrivit dispozițiilor legale privitoare la recunoașterea hotărârilor străine.

• **VECHIUL CP: art. 6.**

• **LPA. Art. 237.** În aplicarea dispozițiilor art. 11 NCP, condiția aflării de bunăvoie pe teritoriul României se interpretează în sensul aflării benevole pe acest teritoriu la momentul dispunerii de către organele judiciare a unei măsuri privative sau restrictive de libertate în considerarea infracțiunii care atrage incidența principiului universalității.

Art. 12. Legea penală și tratatele internaționale. Dispozițiile art. 8-11 se aplică dacă nu se dispune altfel printr-un tratat internațional la care România este parte.

• **VECHIUL CP: art. 7.**

Art. 13. Imunitatea de jurisdicție. Legea penală nu se aplică infracțiunilor săvârșite de către reprezentanții diplomatici ai statelor străine sau de către alte persoane care, în conformitate cu tratatele internaționale, nu sunt supuse jurisdicției penale a statului român.

• **VECHIUL CP: art. 8.**